

European Cinema Education
for Youth

OPETUSMATERIAALI ETÄISYYKSIÄ

➤ Muuttuvat etäisyydet, kertovat etäisyydet

Elokuva on etäisyyden taidetta, ja koska kuva on siinä liikkeessä, etäisyydet kehittyvät jatkuvasti. Yhtäältä vaihtelee linssin ja kuvattavan välinen etäisyys: läheltä tai kaukaa, zoomaten, ja niin edelleen. Näistä muuttuvista etäisyyksistä muodostuu *kuvakoko*. Hyvin suuressa *lähikuvassa* on näkyvissä vain osa kasvosta tai esineestä, kun taas *yleiskuvassa* aukeaa usein maiseman koko laajuus.

Tunnelmat ja tunteet (niin ystävyys ja rakkaus kuin pelko, inho ja vihakin) esitetään elokuvissa yleensä ja etenkin valikoimassa ”Etäisyyksiä” leikkausten avulla. Kerronta tapahtuu siis tilassa: ihmisten välinen fyysinen tai symbolinen etäisyys ja heidän suhteensa tilaan kertovat sekä heidän suhteestaan toisiinsa että heidän sisäisestä maailmastaan.

➤ ”Kuminauha”: kaukana ja lähellä

Kun halutaan selittää etäisyyksien muuttumista yhdessä kuvassa, yhdessä kohtauksessa tai jopa elokuvan koko mitassa, käytetään usein kuminauhavertausta. Kyse on usein vetovoiman ja pois työntämisen välisestä suhteesta, kuten kiristyvässä ja löystyvässä kuminauhassa: hahmot kulkevat etäälle toisistaan ja taas kuin näkymättömän voiman työntäminä päätyvät lähelle toisiaan. Otteesta elokuvasta *Koulut alkavat (Rentrée des classes)* tämä periaate on voimassa ja korostaa sitä pelon, urheuden ja kiintymyksen sekoitusta, jota poika tuntee käärmettä kohtaan joessa.

Elokuvissa *Mehiläispesän henki (El espíritu de la colmena)* ja *Hullu Pierrot (Pierrot le Fou)* otokset venyvät hyvin pitkiksi. Ensin mainitussa rajausta luo tilan tunnetta ja synnyttää vaikutelman eristyneisyydestä autiossa maisemassa, jossa kahden tytön pienet ruumiit liikkuvat. Kohtauksen pituus ja kuvan syväterävyys korostavat jännitystä, jonka talon salaisuus Anassa synnyttää. *Hullussa Pierrot'ssa* kuva läpivalaisee henkilöhahmojen tunne-elämän. Jokaisen liikkeen myötä he kulkevat kauemmas toisistaan, samalla kun kamera rajaa ensin yhden ja sitten toisen ulos kuvasta, aivan kuin he eivät enää voisi olla samassa tilassa.

➤ Lähentymisiä, yhteyksiä

Useimmissa valituista kohtauksista etäisyyksien kehitystä ajaa pyrkimys löytää yhteyttä. Sitä voi esittää elokuvassa kahdella tapaa: ensinnä kahden hahmon fyysinen ja vaikuttava yhteys kuvataan saman kuvan sisällä – ja joskus yhden kuvan kohtauksena. Toisaalta leikkaamalla voidaan yhdistää kuvia ja sitä kautta hahmoja toisiinsa. Lähikuva korostaa psykologista tarvetta läheisyyteen. Ilmeisin esimerkki tästä on *En construcción*, jossa kaksi nuorta toisintaa Romeon ja Julian serenadia. Heitä erottaa paitsi tila, myös luokka-asema.

Lukuisissa nuoria käsittelevissä kohtauksissa etäisyydet saavat ensin merkityksiä tunteiden ja viettelemisen näkökulmasta. Se ilmenee katseina, liikkeinä ja myös tanssina, joka tuo toisiinsa tutustumassa olevat vartalot yhteen (*Uma pedro no bolso*, *Time Out*). Vaikka *L'Intervallosta* poimitussa kohtauksessa ei varsinaisesti tanssitakaan, sen henkilöahmot koettelevat toisiaan vahvan koreografian ohjaamina ennen kuin he rauhoittuvat. Vartaloiden välinen etäisyys saattaa myös raueta halujen yhtymiseen ruumiillisestikin, kuten tekevät kaksi rakastavaista toisessa otteessa elokuvasta *En construcción*.